

Aan Staatsecretaris

nota

Beantwoording Kamervragen Bamenga (D66) over grote lasten onder dwangsom voor drankenproducenten als gevolg van niet behalen statiegeld doelstellingen

TER BESLISSING

Datum

14 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/217245

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Afval en Recycling

Beslistermijn

21-08-2024

Bijlage(n)

1

Aanleiding

Kamerlid Bamenga (D66) heeft op 23 juli 2024 vragen gesteld met als onderwerp 'grote lasten onder dwangsom voor drankenproducenten als gevolg van niet behalen statiegeld doelstelling', naar aanleiding van berichten in de media over de handhaving door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de beantwoording door de kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

De vragen gaan onder andere over:

- Het door Stichting Verpact (voorheen het Afvalfonds Verpakkingen; hierna overall Verpact) niet gehaalde inzamelpercentage voor plastic statiegeldflessen van 90% (in 2022 68% en in 2023 74% behaald) en wat er wordt gedaan om Verpact te bewegen deze inzameldoelstelling te behalen.
- Wat u vindt van de in het handhavingstraject van de ILT opgelegde maatregelen, waaronder online zichtbaarheid van en het aantal innamepunten.
- De financiën bij Verpact omtrent het niet geïnd statiegeld, eventueel betalen van oplossingen en transparant zijn over de financiën.
- De meerwaarde van het huidige statiegeldsysteem en hoe deze verbeterd kan worden.

In de beantwoording geeft u aan dat:

- U teleurgesteld bent dat de inzameldoelstelling van 90% over 2022 en 2023 inderdaad niet is gehaald en dat u verwacht dat Verpact er alles aan doet om de inzameldoelstelling van 90% zo snel mogelijk te halen.
- De ILT als onafhankelijk toezichthouder met de lasten onder dwangsom Verpact beweegt de inzameldoelstelling van 90% zo snel mogelijk te halen.
- De financiën waarnaar gevraagd wordt niet vallen onder de wettelijke verplichtingen van Verpact en dus een reactie van u niet voor de hand ligt. Voor beantwoording is gekeken naar communicatie van Verpact zelf. Wel wordt als onderdeel van de doorontwikkeling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in brede zin gekeken naar meer eisen aan transparantie door producentenorganisaties, ook over financiën.
- Het huidige statiegeldsysteem grote meerwaarde heeft, met name voor de reductie van verpakkingen in het zwerfval. Dit blijkt ook uit de monitoring

van verpakkingen in zwerfafval die RWS in opdracht van IenW uitvoert. Twee keer per jaar ontvangt de Kamer een update (meest recent 25 juni jl.);

- Bij de evaluatie later dit jaar wordt gekeken of en welke verbeteringen moeten worden uitgevoerd.

Gelet op de vele raakvlakken met handhaving zijn de antwoorden afgestemd met de ILT.

Krachtenveld

- Verpact is als producentenorganisatie namens producenten en importeurs verantwoordelijk voor het voldoen aan de regels rond statiegeld en het invulling geven aan de producentenverantwoordelijkheid voor verpakkingen.
- In de Kamer lijkt er tamelijk brede onvrede te zijn over de invulling van statiegeld, gelet op te weinig consumentengemak door problemen bij inname (lange rijen voor de innamepunten) en rommel op straat door statiegeldjagers.
- Partijen ter linkerzijde uiten daarbij zorgen omtrent het milieu en stellen (gesterkt door ngo's als Fair Resource Foundation; FRF) dat problemen rondom statiegeld komen door de in hun ogen zwakke aanpak, waarbij het bedrijfsleven zelf de inrichting van het systeem mocht kiezen.
- FRF heeft een handhavingsverzoek bij ILT ingediend naar aanleiding van het niet halen van de doelstelling door Verpact.
- Ter rechterzijde hechten partijen waarde aan ruimte voor het bedrijfsleven om zelf systeemkeuzes te maken, maar is ook kritiek op de belemmeringen die consumenten ervaren om statiegeldverpakkingen in te leveren en hun geld terug te krijgen.

Datum

14 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/217245

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Afval en Recycling

Aan

Staatsecretaris

Bijlage(n)

1

Toelichting

Hieronder treft u een verkorte en vereenvoudigde weergave van de tijdlijn van de ontwikkeling van statiegeld op kleine flessen en blik. Onderdeel daarvan is het handhavingstraject van de ILT vanwege de door Verpact niet behaalde inzameldoelstelling van 90% op kleine flessen.

Tijdlijn plastic flessen met handhaving

- 2018-2020: Verpakkend bedrijfsleven krijgt een laatste kans om te borgen dat tenminste 70% minder plastic flesjes in het milieu belanden ten opzichte van 2016. Dit halen ze niet, dus komt er verplicht statiegeld op kleine flessen.
- 1 januari 2021: Start van het nieuwe statiegeldsysteem, waarbij nu ook plastic flessen kleiner dan 1 liter, bedoeld voor frisdrank en water, onder het statiegeldsysteem vallen. Voor alle flessen kleiner dan 3 liter komt er een inzameldoelstelling van 90%. Het minimum statiegeldbedrag is 15 cent voor kleine flessen (tot 1L) en 25 voor grote (tussen 1 en 3L). Er is geen wettelijk maximum statiegeldbedrag. De innameplicht die gold voor flessen vanaf 1 liter (die vooral in supermarkten verkocht werden) vervalt, mede gelet op de grote toename van het aantal verkooppunten dat eronder zou vallen met de toevoeging van kleine flessen (horeca, bioscopen, ijssalons, etc).
- 2022: Dit is het eerste jaar dat de inzameldoelstelling van 90% voor alle plastic flessen geldt.
- 31 juli 2023: Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ontvangt de inzamelcijfers over 2022 van Verpact. Met 68% zit men ver onder de 90%.

- 8 september 2023: De ILT waarschuwt Verpact en verzoekt Verpact een verbeterplan op te stellen. Dit is de start van het handhavingstraject.
- Najaar 2023: Verpact levert twee verbeterplannen. De ILT beoordeelt beide verbeterplannen als onvoldoende. De ILT legt daarom een voornemen tot last onder dwangsom op aan Verpact.
- Eerste helft 2024: ILT en Verpact doorlopen procedures omtrent voornemen last onder dwangsom.
- 12 Juli 2024: De ILT legt lasten onder dwangsom tot 300 miljoen euro aan Verpact op. In het kort de lasten:
 - Meer innamepunten realiseren.
 - Online zichtbaarheid van innamepunten vergroten.
 - Onderzoek naar de hoogte van het statiegeldbedrag.
 - Onderzoek naar de terugbetalingsmethode.
 - Onderzoek naar hoe beschadigde flessen ingenomen kunnen worden.
- 31 juli 2024: IenW ontvangt de inzamelcijfers over 2023. Verpact zit met 74% ver onder de 90%. Op 13 augustus zal Verpact ook een publieksversie van de rapportage publiceren.
- 2023: monitoring Rijkswaterstaat laat een daling van 60% aan flessen in het zwerfafval zien ten opzichte van voor de invoering van statiegeld daarop.

Tijdslijn blik

- 2018-2021: Verpakkend bedrijfsleven krijgt een laatste kans om te borgen dat 70% minder blik in het milieu belandt ten opzichte van 2016/2017. Dit halen ze niet, er is zelfs een stijging van 27%. Er komt verplicht statiegeld op blik.
- 1 april 2023: blikken kleiner dan drie liter vallen nu ook onder het verplichte statiegeldsysteem. Het minimum statiegeldbedrag is 15 cent. Er is geen wettelijk maximum.
- Heel 2024: Dit is het eerste jaar dat de inzameldoelstelling van 90% voor blik geldt. De cijfers voor het jaar 2024 ontvangt IenW in 2025.
- 2024: monitoring Rijkswaterstaat laat daling van 60% blikjes in het zwerfafval zien ten opzichte van voor de invoering van statiegeld daarop.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	01. Beantwoording Kamervragen Bamenga (D66) over statiegeld	Beantwoording Kamervragen Bamenga (D66) over grote lasten onder dwangsom voor drankenproducenten als gevolg van niet behalen statiegeld doelstellingen.

Datum

14 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/217245

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Afval en Recycling

Aan

Staatsecretaris

Bijlage(n)

1